Eduskunta Talousvaliokunta	LAUSUNTO 23.11.2021	Liite VN/884/2021	1/2

Asiantuntijakuuleminen 25.11.2021 (HE 169/2021 vp)

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ASIANTUNTIJALAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI VAARALLISTEN KEMIKAALIEN JA RÄJÄHTEIDEN KÄSITTELYN TURVALLISUUDESTA ANNETUN LAIN, KAIVOSLAIN 40 JA 58 §:N JA YDINENERGIALAIN 23 §:N MUUTTAMISESTA

Hallituksen esityksessä HE 169/2021 vp esitetään muutettavan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia (jäljempänä *kemikaaliturvallisuuslaki*, 390/2005), kaivoslain (621/2011) 40 ja 58 §:ää sekä ydinenergialain (990/1987) 23 §:ää komission antamien virallisten huomautusten johdosta.

Esitys perustuu tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2011/92/EU (jäljempänä *YVA-direktiivin*) sekä vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta sekä neuvoston direktiivin 96/82/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2012/18/EU (jäljempänä *Seveso III-direktiivi*). Lisäksi ehdotuksessa esitetään tehtävän kansallisesti teknisiä muutoksia kemikaaliturvallisuuslakiin.

Edellä mainittuja kansallisia säädöksiä esitetään muutettavan Euroopan komission käynnistämän rikkomusmenettelyn johdosta. Komissio on antanut YVA-direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta virallisen huomautuksen Suomelle koskien YVA-direktiivin lupamenettelyille asettamien vaatimusten täytäntöönpanoa sektorikohtaisissa lupasäädöksissä, joissa säädetään YVA-menettelyä koskevien hankkeiden lupamenettelyistä. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä *YVA-laki*, 252/2017) muutoksen (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta (556/2021)) lisäksi myös mm. kemikaaliturvallisuuslakia, kaivoslakia ja ydinenergia lakia tulisi muuttaa komission antamien huomautusten johdosta. Kemikaaliturvallisuuslakia koskee myös toinen komission antama virallinen huomautus, jonka komission on antanut Seveso III-direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. Edellä mainitut direktiivit on täytäntöönpantu kansallisissa säädöksissä pääosin, mutta joiltakin osin niitä on tarpeen täydentää komission antamien virallisten huomautusten johdosta.

Esityksessä ehdotetaan lisättävän kemikaaliturvallisuuslakiin, kaivoslakiin ja ydinenergialakiin säännökset, jotka sisältäisivät viittauksen kansainvälistä kuulemismenettelyä koskevaan uuteen YVA-lain 29 a §:ään. Säännös tulisi sovellettavaksi silloin, kun olisi kyse edellä mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta, jolla on todennäköisesti

merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeesta on järjestetty YVA-lain 5 luvussa tarkoitettu kansainvälinen kuulemismenettely.

Esityksessä ehdotetaan tehtävän myös muita muutoksia kemikaaliturvallisuuslakiin, joilla täsmennettäisiin kansallisia säännöksiä YVA-direktiivin ja Seveso III-direktiivin edellyttämällä tavalla liittyen määrittelyihin, lupamenettelyyn, lupapäätöksen perusteluun, tiedoksiantoon ja muutoksenhakuun. Samalla esitetään päivitettävän viittauksia kansallisiin säädöksiin mm. hakemuksen julkisen kuulutuksen sekä tiedoksiannon osalta, jolta osin muutostarpeet ovat osittain kansallisia.

Kemikaaliturvallisuuslakiin lisättäisiin ”yleisöllä, jota asia koskee” –määritelmään rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, joiden tarkoituksena on päätöksen kohteena olevan toiminnan sijaintialueella luonnon-, ympäristön- tai terveydensuojelun edistäminen. Vastaavasti kemikaaliturvallisuuslain laitoslupien osalta muutoksenhaun valitusoikeus laajenisi koskemaan asianosaisten lisäksi rekisteröityjä yhdistyksiä ja säätiöitä, joiden tarkoituksena on luonnon-, ympäristön- tai terveydensuojelun edistäminen alueella, johon päätöstä koskeva toiminta vaikuttaa, sekä päätöstä koskevan toiminnan sijaintialueen kuntia. Muutoksilla täydennettäisiin YVA-direktiivin ja Seveso III-direktiivin täytäntöönpanoa siten, kuin komissio on rikkomusmenettelyssä edellyttänyt Suomen tekevän. Muutos olisi myös Århusin yleissopimuksen 9 artiklan mukainen, jonka nojalla jäsenmaiden on kansallisessa lainsäädännössä turvattava yleisön muutoksenhakuoikeus asianosaisten lisäksi järjestöille.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisille tai yrityksille, koska lupapäätökset koskevat kohteen teknistä turvallisuutta. Esityksellä arvioidaan olevan myönteisiä ympäristö- ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Lupahakemusten huolellinen ja avoin valmistelu vähentää muutoksenhakua, eikä esitys pidennä lupien täytäntöönpanoa, koska kemikaaliturvallisuuslain 126 ja 126 a §:n nojalla päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Muutokset esitetään tulevan voimaan kuluvan vuoden 2021 aikana komission antamien virallisten huomautusten johdosta.

Tarja Virkkunen
Johtava asiantuntija

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI